

[Finansministeren.]

liggende forslag. Hr. Nauerbys tale var således et blændende og efter min bedømmelse helt uovertruffent eksempel på fremskridtspartiets tvetungethed, og det budskab har jeg hermed gerne villet medvirke til at udbringe i særlig grad på landet.

Hermed sluttede forhandlingen.

Forslagets overgang til anden (sidste) behandling.
vedtoges uden afstemning.

Første næstformand (Grete Hækkerup):

Jeg foreslår, at forslaget til folketingsbeslutning henvises til udvalget om offentlige arbejder. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Næste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til folketingsbeslutning om beskæftigelsen i den offentlige sektor [af Tyroll m. fl.].

(Beslutningsforslag nr. B 49. Fremsat 13/4 77).

Forslaget sættes til forhandling.

Finansministeren (Heinesen):

Regeringen er i disse uger og måneder i fuld gang med at konkretisere de forslag, som er indeholdt i arbejderbevægelsens beskæftigelsesplan, herunder forslagene om personaleansættelser på udvalgte områder. Vi regner med at have afsluttet udarbejdelsen af beskæftigelsesplanen først på sommeren, og derfor er venstresocialisternes forslag til folketingsbeslutning efter vores opfattelse overflødig.

Men jeg vil gerne benytte lejligheden til at gøre et par bemærkninger mere. For det første vil jeg sige, at den mangel på beskæftigelsesmuligheder, som det store antal arbejdsløse er udtryk for, skyldes ikke personalemæssige indskrænkninger i den offentlige sektor. Tværtimod er der trods en vis afdæmpning i stigningstakten fortsat udvidelser i antallet af beskæftigede inden for det offentlige. Den netop offentliggjorte beskæftigelsesundersøgelse fra Danmarks Statistik viser således, at der fra oktober 1975 til oktober 1976 er sket en stigning

i antallet af beskæftigede på 4,6 pct. inden for undervisning og biblioteksvæsen og på 5 pct. inden for områderne social- og sundhedsvæsen. Da der åbenbart har været en øget tilbøjelighed til deltidsarbejde, er antallet af fuldtidsbeskæftigede dog steget noget mindre, nemlig omkring 3,5 pct. Kun inden for et enkelt hovedområde, nemlig offentlig administration m. v., registreres et mindre fald i beskæftigelsen.

Undersøgelsen viser endvidere, at væksten i personaletallet især sker inden for den kommunale virksomhed, også når der korrigeres for de foretagne opgaveomlægninger.

Det andet synspunkt, som jeg gerne vil gøre opmærksom på i anledning af dette beslutningsforslag, er, at den afgørende begrænsning for, hvor aktiv en beskæftigelsespolitik det er muligt at føre, sættes af den manglende balance i vores økonomi. Den helt afgørende forudsætning for at føre en langsigtet aktiv beskæftigelsespolitik er derfor, at der tilvejebringes en bedre balance i økonomien. Det kan sikres gennem tilrettelæggelsen af en politik, som tilsigter enten at forøge valutaandtjeningen eller at afdæmpe valutaforbruget, og det er jo i lyset heraf, regeringens mange initiativer på f. eks. energiområdet skal ses. Herved skabes der nemlig på én gang øget beskæftigelse og forbedringer på betalingsbalancen.

Det er derfor regeringens opfattelse, at de ressourcer, der er til rådighed til beskæftigelsesfremmende foranstaltninger, i første række bør sættes ind på områder, hvor effekten så at sige er dobbelt, dels derved at foranstaltningerne bidrager til at forøge beskæftigelsen, dels derved at der samtidig sker en forbedring af betalingsbalancen.

Selvfølgelig må man indrømme, at ansættelse af flere personer i den offentlige sektor normalt ikke har denne dobbelte effekt, på den anden side gælder det dog om flere offentlige ansættelser, at disse foranstaltninger på én gang har en meget stor beskæftigelsesmæssig virkning og en meget begrænset virkning på betalingsbalancen. Det er derfor regeringens opfattelse, at flere ansættelser i den offentlige sektor på udvalgte områder kan anvendes som et blandt flere midler til bekæmpelse af arbejdsløsheden. Inden for forskellige områder er der allerede foretaget en række initiativer til forøgelse af beskæftigelsen i den offentlige sektor. Som eksempler kan nævnes oprettelse

[Finansministeren.]

af lære- og praktikpladser hos det offentlige, fjernelse af hindringer for deltidsarbejde og begrænsning af overarbejde.

Endvidere kan jeg med henvisning til de eksempler, der er nævnt direkte i arbejderbevægelsens beskæftigelsesplan, pege på den udbygning af den offentlige service, som allerede er i gang på en række områder. Som eksempler herpå kan jeg nævne de særlige midler, som er bevilget til naturpleje inden for statsskovvæsenet; ved den seneste bevilling for februar i år er der herved på årsbasis skabt beskæftigelse for omkring 1.000 mand. Også inden for post- og telegrafvæsenets område er der sket en udbygning i takt med den stigende post- og telegrafaktivitet, og i de seneste år er antallet af nye stillinger således i gennemsnit øget med et par hundrede årligt inden for post- og telegrafvæsenet.

Inden for omsorgen for ældre og handicappede, der også er et område, der udtrykkelig er nævnt i beskæftigelsesplanen, gælder ligeledes, at der til stadighed iværksættes foranstaltninger med henblik på at forbedre serviceniveauet, bl. a. for at sikre, at de ældste længst muligt kan blive i deres eget hjem, og eksempelvis kan jeg nævne, at antallet af hjemmehjælpere ifølge kommunernes sociale udbygningsplaner ventes at stige fra godt 15.000 heltidsbeskæftigede i 1975 til godt 16.000 heltidsbeskæftigede i 1977 og til knap 19.000 i 1982.

Endelig kan jeg nævne, stadig væk med eksempler fra arbejderbevægelsens beskæftigelsesplan, at der inden for arbejdstilsynets område er sket en personalemæssig styrkelse, og der forventes en yderligere udbygning på dette område.

Afslutningsvis bliver jeg nok nødt til at knytte et par kommentarer til nogle af de konkrete punkter, der er omtalt i forslaget til folketingsbeslutning, for så vidt angår bemærkningerne.

Her tales der om de menneskelige og samfundsmæssige konsekvenser af nedskæringerne inden for åndssvageforsorgen, og jeg synes, jeg må benytte denne lejlighed til at slå fast, at der ikke sker standardforringelser inden for åndssvageforsorgen, tværtimod. Vi oplever i disse år det glædelige, at antallet af klienter under åndssvageforsorgen er faldende; i perioden fra april 1973 til april 1976 er det samlede antal

klienter under åndssvageforsorgen således faldet fra 22.120 til 21.384 eller med over 700, svarende til over 200 om året. Efter de foreliggende prognoser synes denne udvikling at fortsætte i de kommende år. Det er især tilgangen af børn til forsorgen, der er faldende, og det vil sige den gruppe af klienter, som vi naturligt har brugt relativt flest ressourcer på.

Det er som følge af den faldende tilgang, der foregår inden for åndssvageforsorgen, at der også sker en omstrukturering, således at det personale, der frigøres, overføres til aktivitetsudvidelser på andre felter, og der sker altså en vækst i tilbuddene til de ældre aldersgrupper igennem en udbygning af åndssvageforsorgens værksteder, dagcentre og daghjemsvirksomhed m. v. Derfor er det ikke rigtigt, som venstresocialisterne gør det, at tale om nedskæringer inden for åndssvageforsorgen. Nedgangen i personalet svarer end ikke til den nedgang, som faldet i klienttallet kan motivere. I 1975-76 faldt antallet af klienter med 1,5 pct., mens personalet kun formindskedes med 0,5 pct. Jeg vil da ikke sige andet, end at jeg gerne medgiver, at under den betydelige omstrukturering, som faldet i klientelet gør nødvendig, kan der selvfølgelig i enkelte tilfælde opstå nogle midlertidige problemer ved bemandingen af visse afdelinger, og det er jeg også overbevist om, at socialstyrelsen og forsorgscentre vil søge at klare så godt som muligt.

Og for sundhedsområdet, for nu at tage et andet eksempel, som er nævnt i venstresocialisternes bemærkninger, er forholdet stort set det samme. Fra 1973 til 1976 er antallet af sengepladser steget med 3,4 pct., mens antallet af heltidsbeskæftigede, når deltidsbeskæftigede omregnes til heltidsbeskæftigede, i samme periode er steget med knap 9 pct., og det er således heller ikke på det sundhedsmæssige område rimeligt at tale om, at der er foretaget personale nedskæringer og standardforringelser, sådan som det sker i det foreliggende forslag.

Sammenfattende kan jeg derfor pege på, at regeringen allerede har foretaget en række initiativer med henblik på at forstærke udbygningen af den offentlige service på udvalgte områder, og hertil kommer altså, at vi som sagt i øjeblikket arbejder med forslag til yderligere udmøntning af arbejderbevægelsens beskæftigelsesplan. Derfor må jeg afvise venstresocialisternes forslag til folketingsbeslutning som værende helt overflødigt.

Erling Dinesen (S):

Det er korrekt, at der i den langsigtede beskæftigelsesplan, som LO og socialdemokratiet i fællesskab har udarbejdet, også peges på øget ansættelse af arbejdskraft inden for forskellige områder af den offentlige sektor.

Jeg vil da ikke lægge skjul på, at en udbygning af den offentlige service til gavn for den enkelte borger er en god samfundsmæssig mål-sætning, som vi i socialdemokratiet helt kan gå ind for. Forholdet er som bekendt også, at det økonomiske råd i sin seneste rapport peger på, at en øget ansættelse af personale på offentlige serviceområder rent samfundsmæssigt vil være et velegnet middel til at nedbringe arbejdsløsheden i den nuværende alvorlige beskæftigelsessituation, vi befinder os i. Forholdet er endvidere det, at nettoudgifterne bliver meget begrænsede, når hensyn tages til sparet arbejdsløshedsunderstøttelse. Som finansministeren nævnte det, har flere offentlige ansættelser en meget beskeden virkning på betalingsbalancen. Jeg er derfor tilfreds med, at regeringen nu er i gang med at konkretisere de forslag, som er indeholdt i beskæftigelsesplanen, så meget mere som der desværre ikke er de gunstigste udsigter for beskæftigelsen i den kommende tid.

Der er i den langsigtede plan peget på mange områder, hvor beskæftigelsesfremmende foranstaltninger kan sættes ind og bør sættes ind. Jeg vil da ikke lægge skjul på, at hvad angår den offentlige sektor, lægger jeg f. eks. megen vægt på den kollektive trafikbetjening, som gerne skulle udbygges. Det er også vigtigt, mener jeg, at sikre fornødent personale, så arbejdsmiljøreformen kan gennemføres som forudsat. Bedriftssundhedstjenesten vil kræve nye ansættelser. Det samme gælder den konsulenttjeneste, som skal være med til at løse sikkerhedsproblemerne på arbejdspladserne. Der er også brug for en udvidelse af personalet i dele af social- og sundhedsvæsenet. Det gælder i særlig grad pleje- og omsorgspersonalet for ældre og handicappede. Der er behov for mere personale i social- og sundhedsforvaltningerne, især til varetagelse af det opspøgende og forebyggende arbejde.

Finansministeren har her for et øjeblik siden nævnt andre områder, hvor der dels er taget initiativer, dels forberedes konkrete forslag. Jeg vil gerne sige, at jeg har tillid til, at regeringen vil søge at komme så langt som muligt med relevante beskæftigelsesfremmende foran-

staltninger, ikke blot på de områder, som allerede er nævnt, energiplaner og andre ting, men også på det offentlige område. Jeg kan derfor ikke se, at der er nogen grund til at vedtage det foreliggende forslag; arbejdet er sat i gang.

Nauerby (FP):

VS' forslag om, at beskæftigelsen i den offentlige sektor skal øges for at nedbringe arbejdsløsheden, er fremskridtspartiet helt uenig med VS om. Tværtimod skal vi nedbringe antallet af offentligt ansatte, måske nok ikke inden for det fagområde, som VS nævner, men inden for mange andre områder af den offentlige sektor, især inden for administrationen og de mange kontrol- og formynderiopgaver, som dette folketing har påtvunget befolkningen ved vedtagelse af de mange love, der strømmer igennem denne sal.

Jeg har her den sidste nye statistik fra Danmarks Statistik, der beviser, at antallet af offentligt ansatte i perioden 1970-76 er øget med 197.000 personer. Endvidere nævner statistikken, at hver fjerde af den totale arbejdsstyrke i dag er beskæftiget i den offentlige sektor. I perioden 1970-76 er arbejdsløsheden steget jævnt i takt med, at det offentliges personaleforbrug og udgifter er steget væsentligt.

Lad os lave en omfordeling af arbejdsstyrken inden for den offentlige sektor, dersom det er nødvendigt, og så i øvrigt med besparelser styrke beskæftigelsen i de produktive erhverv. Statsministeren sagde i den debat, vi havde om arbejdsløsheden, at den eneste rigtige løsning på arbejdsløshedsproblemet var at øge beskæftigelsen for derigennem også at gavne vores betalingsbalance.

Holm (V):

VS opfordrer i dette forslag regeringen til gennem øgede ansættelser i den offentlige sektor at nedbringe arbejdsløsheden.

Forslaget siger jo besnærende, at man lige så godt kan øge beskæftigelsen i den offentlige sektor, når det offentlige i form af dagpenge alligevel betaler det meste af lønnen. Det er ganske klart, at der er arbejder inden for det offentlige, der med fordel kan sættes i gang i en situation med svag beskæftigelse, specielt hvis disse arbejder kan føre til besparelser på længere sigt.

Man kan imidlertid ikke løse beskæftigelsesproblemet ved blot at ansætte folk hos det offentlige. Den produktion, de mange arbejdsløse

[Holm.]

kunne præstere, er af samme størrelsesorden som underskuddet på betalingsbalancen, men ansættelse i postvæsenet, statsbanerne, social- og sundhedsforvaltningen samt i uddannelses-sektoren vil næppe bidrage meget til nedbringelse af betalingsbalanceunderskuddet, og dermed ville forslaget næppe bidrage til en forbedring af den samlede beskæftigelse. Venstre kan derfor ikke anbefale forslaget.

Grethe Fenger Møller (KF):

Det konservative folkeparti kan heller ikke anbefale forslaget fra VS. Vi mener, at det er overflødig i den nuværende situation, og vi mener også, at forslaget er så generelt formulert, at det er meget vanskeligt for os at tage stilling til. Det siges i forslaget, at man skal opfordre regeringen til at fremlægge konkrete planer til at nedbringe arbejdsløsheden gennem øget ansættelse inden for den offentlige sektor.

Vi finder, at det er en dårlig måde at bekæmpe arbejdsløsheden på bare at tro, at man ved at fremsætte et forslag som dette kan få klaret en væsentlig del af vores meget alvorlige beskæftigelsessituation.

Vi har hele tiden sagt, at vi finder, at arbejdsløshedsproblemet er et af vore største politiske problemer, og vi har også hele tiden peget på, at det, der efter vores opfattelse skal til, er en langsigtet erhvervs politik, en indkomstpolitik, der kan skaffe flere arbejdspladser. Men vi har også sagt, at vi finder, der er behov for, at man, så længe arbejdsløsheden varer – og vi ved, at den kommer til at vare lang tid – giver støtte på visse områder. Vi mener bare ikke, at det forslag, der er fremsat fra VS' side, kan løse problemerne.

Det er rigtigt, som andre har været inde på det, at det kunne være fristende at gå ind for VS' forslag ud fra den økonomiske betragtning, at det ikke ville koste så meget i forhold til de dagpenge, folk får, men vi mener stadig væk ikke, at man generelt kan gå ind for et sådant forslag.

Vores negative holdning til forslaget skal ikke forstås på den måde, at vi ikke kan se, at der kan være problemer inden for den offentlige sektor. Vi mener også, at den offentlige sektor skal fungere effektivt og give borgerne en god service på alle områder. Der er i bemærkningerne til forslaget nævnt en række områder, hvor man mener, der kunne være et

behov for at ansætte flere offentlige personer. Det er måske rigtigt, at der på nogle områder er ting, der skal rettes op på, men vi ser heller, at man foretager en konkret bedømmelse og at man gennemgår de forskellige områder og ser, hvor der ud fra en saglig vurdering er behov for, at vi løser nogle problemer.

Derudover ser vi altså gerne, at man har en langsigtet beskæftigelsespolitik, og vi ser frem til de forslag om en langsigtet beskæftigelsesplan, som regeringen har bebudet den vil lægge på folketingets bord. Vi synes egentlig, at VS' forslag foruddiskonterer de forslag, som regeringen agter at fremlægge for folketinget.

Bollmann (CD):

Da vores ordfører i denne sag ikke kan være til stede, skal jeg på CDs vegne knytte nogle enkelte kommentarer til forslaget.

CDs indstilling til hensigten bag dette forslag er egentlig positiv. Vi har aldrig deltaget i den hetz, som man fra visse sider har ført mod de offentligt ansatte. CD er enig med ministeren i, at der allerede er sket en del ting, og der er en del planer på vej, men vi mener også, at man ikke blot uahæmmet kan ansætte alle de arbejdsløse i staten eller kommunerne.

Derimod er vi interesseret i, at man på enkelte områder, hvor det har en positiv virkning, f. eks. på samfundsøkonomien, og hvor man kan få en mere hensigtsmæssig arbejdsfordeling, f. eks. i spørgsmålet om deltidsarbejde, kan få mulighed for at ansætte flere. Vi finder, at regeringens initiativer i så henseende går i den rigtige retning, og anser det foreliggende forslag for overflødig.

Ole Henriksen (SF):

Socialistisk folkeparti kan støtte det foreliggende forslag, men vi er godt klar over, at vi nu er i den ellefte time. Hvis ellers vi kan stole på regeringens og socialdemokratiets tilsagn om, at vi nu snart ser en beskæftigelsesplan realiseret, så vil disse ting, som ligger her, forhåbentlig også falde ind under beskæftigelsesplanen og forhåbentlig også blive realiseret. Det lader til, at mange partier, også borgerlige partier, venter på denne beskæftigelsesplan. Vi gør det også i socialistisk folkeparti, og det kunne måske være rimeligt at spørge ministeren, hvornår man har tænkt sig at begynde at realisere denne beskæftigelsesplan.

Vi oplever ellers nedskæringer og har oplevet dem igennem adskillige år på det offent-

[Ole Henriksen.]

lige område. Der er nævnt en række tilfælde i bemærkningerne til forslaget, og vi er ikke uenige i, at det først og fremmest er på disse områder, man er blevet ramt hårdt. Vi vil i hvert fald meget gerne tilsige vores støtte til, at vi får opnormeret antallet af stillinger i de forskellige sektorer og sørger for, at det serviceniveau, som man havde i de gode, gamle dage her i landet, dvs. for en 3-4 år siden, inden man fik borgerligt flertal, kan bringes til veje igen, således at befolkningen kan mærke, at også det offentlige har et godt serviceniveau.

Fuglsang (DKP):

Vi hører ikke til dem, der betragter det som overflødig, at dette forslag til beslutning er fremsat. Vi synes, det er udmærket, at spørgsmålet rejses. Det er så vigtigt, at det absolut ikke skader, hvis der fyres lidt op under det arbejde, som altså måtte være i gang i øjeblikket.

De synspunkter, dette beslutningsforslag giver udtryk for, har vi jo også tidligere fremsat. Bl. a. med henvisning til socialdemokratiets og LOs udkast nævnes, at der eksisterer et beskæftigelsesmæssigt problem, som bl. a. kan påvirkes ved at ansætte flere i den offentlige sektor, for netop i den nuværende situation er det, som påpeget af flere, ganske vigtigt.

Det er ikke rigtigt, som fremskridtspartiet altid søger at fremstille det, at spørgsmålet kan opstilles sådan, at alt hvad der foregår i den offentlige sektor, er uproduktivt og pengene smidt ud ad vinduet, mens alt hvad der foregår i den private sektor, er produktivt og nyttigt for samfundet. For mig er det faktisk ret svært at se, hvem der er mest produktiv. Nogle mener, at det er dem, der sidder på et sagførerkontor og søger at finde huller i skattelovgivningen eller boliglovgivningen, men jeg vil næsten anse dem for mere vigtige, der søger at administrere disse love så godt som muligt.

Derved kommer jeg ind på den anden side, som også er påpeget af flere, nemlig at det jo på mange områder er et spørgsmål om den service, man yder befolkningen. Der er, som det er nævnt i bemærkningerne, mange områder, hvor man netop på grund af personalemangel ikke har været i stand til at leve op til mulighederne og de krav, som befolkningen i vor tid kan stille. Vi kender alle sammen fra den sociale lovgivning, hvordan administrationen af

denne på brugerne virker unødigt langsomme, lig, irriterende – ofte skældes de ud for at være bureaukratiske – til trods for at det ikke skyldes ond vilje hos de ansatte, men simpelt hen personalemangel med deraf følgende overbebyrdelse og stress.

Jeg skal ikke derudover gentage alle de andre områder, som nævnes i bemærkningerne, transport, sundhedsvæsen, uddannelse osv., men jeg synes, at der er nok at tage fat på. Derfor ser vi også positivt på, at forslaget er fremsat.

Honoré (KrF):

VS har taget et stort problem op i sit forslag, for det er selvfølgelig utilfredsstillende, at samfundet betaler så store beløb i arbejdsløshedsdagpenge uden at få noget for det. Problemet er bare, at det er vanskeligt midlertidigt at forøge antallet af offentligt ansatte. Derigennem fastslår man nemlig et behov, og de midlertidigt ansatte bliver hurtigt uundværlige. Kristeligt folkeparti har dog ikke noget at indvende imod, at man ser lidt nærmere på eventuelle behov for øget ansættelse inden for nogle afgrænsede sociale områder, f. eks. på institutionerne for åndssvage, der er handicappet i sværeste grad, specielt på voksenafdelingerne.

Vi har også opmærksomheden rettet imod nogle andre områder end dem, VS nævner. Vi mener, at der kunne være grund til nu at se mere på behovet for øget arbejdskraft inden for politiet, så der bl. a. er tilstrækkeligt personale til at standse ulovlige blokader. Vi tror, der er grund til at se på, om ikke det ville være fornuftigt at ansætte nogle flere toldembedsmænd. Lønudgiften til disse toldembedsmænd ville sikkert kunne dækkes ind gennem de øgede indtægter, som den forbedrede kontrol ville medføre. Desuden er der, så vidt jeg ved, en sagspukkel i østre landsret, der kunne motiveres til nogle nyansættelser på dette område.

Endelig vil jeg nævne folkekirken. Perspektivplanen har begået uret imod folkekirken ved ikke at udvide personalerammerne i folkekirken, og vi ser gerne, at der bliver rådet bod på dette område. Måske VS til sin tid kan hjælpe kristeligt folkeparti her; det har VS jo gjort på andre områder.

VS har som sagt rørt ved et væsentligt problem, men VS har samtidig fremdraget de mest personalekrævende sektorer inden for det offentlige, hvor ansættelsestallet i forvejen har

[Honoré.]

været stigende. Vi er ikke uvillige til at se på enkelte afgrænsede områder, men vi er meget bange for, at man giver los her. Man må også vurdere konsekvenserne for betalingsbalancen. Og så må problemet jo ses inden for rammerne af en ny perspektivplan, eller i hvert fald ændringerne af en sådan. Da regeringen selv vil fremlægge nogle forslag om øget beskæftigelse, er VS' forslag måske ikke absolut påkrævet.

Lis Starcke (DR):

Der er ting i dette forslag til folketingsbeslutning, som retsforbundet synes er en overvejelse og en undersøgelse værd, men vi er også med det foreliggende forslag delvis inde i samme problemstilling, som vi var forleden, da der var forslag om flere ansættelser i daginstitutionerne, idet man her foruden at tale om øget ansættelse inden for statsinstitutioner også foreslår det inden for social- og sundhedssektoren. Med hensyn til disse sektorer må vi fra retsforbundet atter henvise til, at dette er et kommunalt eller amtskommunalt anliggende og ikke noget, som folketinget skal blande sig i.

Med hensyn til statsbanerne og postvæsenet ligger det noget anderledes, vel at mærke i en arbejdsløshedperiode, idet retsforbundet under normale forhold som bekendt snarere ville tale for en indskrænkning af den offentlige administrations områder. I en arbejdsløhedssituation forstår vi godt, at man kan foreslå hellere at ansætte arbejdsløse – måske endda for samme beløb som understøttelsen – når man derved kan opnå forbedret service for brugerne og forbedrede arbejdsvilkår for samtlige ansatte, der får knap så travlt, som de har det i dag, og ikke mindst, at de nyansatte befries for det tunge psykiske pres, det er at være uden arbejde og uden mål i tilværelsen.

Men nogen løsning på lang sigt er dette ikke, og derfor er vi glade for, at regeringen arbejder med beskæftigelsesplaner. Vi håber, at der snart ikke længere bliver så megen diskussion om det her i folketinget, men at vi virkelig får resultater. Det er på høje tid.

Ordføreren for forslagsstillerne (Tyroll) (VS):

Jeg kan jo takke nogle for umiddelbar tilslutning og nogle for mere eller mindre halvhjertet tilslutning. Jeg er næsten ved at sige, at når der er nogle, der mener, at forslaget er

overflødig, så sker der sådan set ikke noget ved at vedtage det. Så kan man måske alligevel forvente, at der vil blive nogle stemmer fra den kant for dette forslag, sådan at vi altså kan føle os trygge ved, at planerne rent faktisk kommer frem.

Nu har vi jo fået tilsagn om, at der vil ske noget først på sommeren, og så må vi jo se, hvad der egentlig kommer frem i de planer. Men jeg tror nok, at vi ville være mere trygge ved at have en umiddelbar opbakning her fra salen, også fordi vi en gang imellem har indtryk af, at der ligger nogle økonomiske rammer, hvor det er lidt svært at få hold på, hvor de egentlig ligger, men det slår af og til igennem i afstemninger herinde.

Jeg er nok lige nødt til at sige, at vi fra venstresocialisterne selvfølgelig ikke gør os nogen forventninger om, at vi med dette beslutningsforslag har lagt op til, at vi får løst arbejdsløshedsproblemet endeligt og definitivt. Det tror vi ikke på kan lade sig gøre inden for den kapitalistiske samfundsøkonomis rammer. Vi mener i høj grad, at der har været tale om illusioner om, at det kunne lade sig gøre. Vi havde jo illusionerne sidst i 1960'erne, da arbejdskraftreserven var sluppet op og man fra socialdemokratiets side proklamerede den fulde beskæftigelse, hvor man dengang ligesom fremstillede det, som om den var kommet for at blive. Man regnede også med fortsat økonomisk vækst og med, at samfundskagen ville fortsætte med at vokse, således at der var tilstrækkeligt både til lønfremgang og til at bevare den fulde beskæftigelse, men det har jo vist sig at være en illusion, og det forventer vi også fortsat vil vise sig at være illusion.

Derfor må vi ligesom gøre opmærksom på, at vi selvfølgelig ikke helt deler de synspunkter, som er lagt frem fra socialdemokratiet, om, at denne beskæftigelsespolitik inden for det offentlige skal underlægges de forskellige konjunkturudviklinger, der måtte være i samfundet, altså hvor det i den aktuelle situation bl. a. skulle begrænses af balancen i økonomien, som finansministeren var inde på det.

Vi har ikke helt kunnet forstå den politik, der har været ført, bl. a. af socialdemokratiet, efter fremlæggelsen af perspektivplanerne, som måske nok blev lavet på baggrund af forventet fortsat kontrol over kapitalismen i 1960'erne. Man har fortsat forsøgene på, efter at arbejdet slap op, at flytte arbejdskraft fra den offentlige sektor over i den private sektor på et tids-

[Tyroll.]

punkt, hvor det var oplagt, at man ikke kunne optage denne arbejdskraft i den private sektor, og hvor man altså fortsat ikke kan det.

Man fortsætter altså disse bestræbelser på at flytte arbejdskraften fra den offentlige sektor. Vi har i hvert fald ikke kunnet se, at man har stoppet rationaliseringsplanerne inden for f. eks. post- og telegrafvæsenet. Der er stadig væk, så vidt vi ved, planer om at gennemføre PO 75, som bl. a. står for en masse rationaliseringer, som betyder indførelse af nogle arbejdstidsstudier, som man har inden for det private erhvervsliv, og som altså sætter arbejdstempoet inden for post- og telegrafvæsenet væsentligt i vejret og forringer arbejdsforholdene for de ansatte dér.

Tilsvarende har disse forskellige lønsystemer altså også sat sig igennem inden for rengøring i det offentlige. Det er sådan set ligegyldigt, om det er på hospitalerne eller om det er inden for DSB, eller hvor det er, man har alle vegne taget disse lønsystemer i anvendelse, som er med til at presse arbejdstempoet i vejret på et tidspunkt, hvor vi i højere grad ønsker, at disse rationaliseringer, som man i givet fald måtte lave, skulle komme de ansatte til gode på den måde at de fik bedre arbejdsforhold. Men man har altså fortsat denne udvikling i retning af at flytte en hel del af de ansatte fra det offentlige over i den private sektor.

Det kunne da være rart at høre, om vi nu på baggrund af de planer, som finansministeren siger er ved at blive udarbejdet, kan få stoppet nogle af de fritstillinger, der f. eks. bliver foretaget i DSB. Det er ikke så længe siden der blev foretaget fritstilling af 200 mand, og man har tidligere foretaget fritstillinger som følge af nogle akutte besparelser, der skulle gennemføres i DSB. Hvad er årsagen til disse besparelser? Er det noget, man vil stoppe? Er det et område, hvor vi kan forvente at se nogle konkrete resultater som følge af planerne om beskæftigelsen inden for den offentlige sektor? Jeg tænker også på de planer, der har været inden for DSB om, at man vil reducere personalestyrken i godssektoren med 700-800 personer. Er det noget, der skal fortsætte? Er det ligeledes noget, man vil skære ned på fremover?

Der er også hele spørgsmålet om det nye maskineri, der kommer i sorteringen inden for postvæsenet, som bliver kombineret med akkordsystemer. Skal det sætte sig igennem i forringede arbejdsforhold for de ansatte, eller

bliver der tale om, at man kan bevare arbejdspladser og få mere rimelige arbejdsforhold og et mindre arbejdspress inden for postområdet?

Netop PO 75 betyder ifølge de oprindelige planer en 25 mill. kr. besparelse. Det er ikke helt sikkert, om det holder. Det betyder, at man i hvert fald efter de tidligere planer kunne beregne, at 590 udbæringsdistrikter ville blive nedlagt, og det vil altså sige, at der i hvert fald var 590 mennesker eller måske flere, alt efter i hvor høj grad de måtte være på deltid, der ville blive kastet ud i en arbejdsløshedssituation. Samtidig ville det tidsstuderede arbejde betyde, at man skulle have et væsentligt øget arbejdstempo. Den norm, der bliver opereret med, er ganske vist 4,82 km i timen – hvis det siger nogen her noget – men det er næsten uden at tage hensyn til, om det er op ad trapper eller hvad det er. Det er en norm, der er lagt ud fra vandring lige ud ad landevejen, men det er jo sjældent det, der er tale om for postarbejdernes vedkommende.

Der har jo også været en del andre planer fremme i forbindelse med septemberforliget, en række vejledninger om, hvordan og hvorledes man kunne gennemføre besparelser på forskellige områder, besparelsesmuligheder inden for omsorgsområdet, som også kører på henstillinger om at få nedsat personalet, og inden for hospitalssektoren. Der har været udstukket en lang række vejledninger fra diverse ministerier. Det ville da være interessant at høre, om det er nogle vejledninger, man ligesom vil forsøge at bløde lidt op for, om man i højere grad vil søge at forbedre arbejdsvilkårene dér, for det er oplagt, at også her har der været tale om, at man har fået et stærkt forøget arbejdspress på hospitaler osv.

Man har også kunnet se nogle konsekvenser af de sparebeholdninger, der har været på forskellige plejehjem. Man kan læse i Ugeskrift for Læger, at der har været tale om øget anvendelse af psykofarmaka, bl. a. på grundlag af, konkluderer man i forskellige skrivelser om dette, at der har været et mindre personale i forhold til de klienter, der er til stede på institutionerne, og som har haft svært ved at finde frem til nogen rimelig trivsel.

Det er også oplagt, at der er foregået besparelser, som jeg har nævnt, som følge af disse vejledninger fra ministerierne, inden for hospitalssektoren, hvor man nogle steder, bl. a. i Københavns kommune, har forsøgt at komme af sted med at få nedsat antallet af personale,

[Tyroll.]

så man altså nu skal til at løbe lidt hurtigt. Hvis man skal lytte til inspektøren på Sundby hospital, så anbefalede han sygeplejersker osv. at løbe lidt hurtigere, så kunne de nok nå det. Samtidig har sparediktaterne ramt på andre områder. Anvendelsen af sengelinned osv. skulle nedsættes med 25 pct., og det har øget risikoen for farlige hospitalsbakterier, som der også er nogle problemer med rundt omkring på hospitalerne for øjeblikket, så vidt vi kan forstå, uden at man rigtigt kan få svar på, hvad det egentlig er, der har forårsaget en sådan øget sygdomsrisiko på hospitalerne.

Der er altså en række sparebestræbelser i gang, og det kunne da være interessant at høre, om man har tænkt sig at få stillet dem lidt i bero. Det ville selvfølgelig også være interessant at høre, hvad disse beskæftigelsesplaner, som man er ved at lave, egentlig går ud på, men altså også at få det frem under udvalgsarbejdet, når nu vi skal til at behandle forslaget. Vi tager det som udtryk for, at der må være noget materiale at fremlægge, når man siger, at man er godt i gang og kan fremlægge noget her først på sommeren.

Vi ser altså frem til et udbytterigt udvalgsarbejde og forventer, når nu vores forslag er så ufarligt, at det nærmest er overflødigt, at også socialdemokratiet og andre vil stemme for dette forslag.

Hermed sluttede forhandlingen.

Forslagets overgang til anden (sidste) behandling vedtoges uden afstemning.

Fjerde næstformand (Ninn-Hansen):

Jeg foreslår, at forslaget til folketingsbeslutning henvises til arbejdsmarkedsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den sidste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til folketingsbeslutning om ændring af bestemmelserne om børnetandpleje [af Bertel Haarder m. fl.].

(Beslutningsforslag nr. B 35. Fremsat 29/3 77).

Forslaget sattes til forhandling.

Indenrigsministeren (Egon Jensen):

Da folketinget for et år siden, altså i foråret 1976, drøftede spørgsmålet om dispensationsbørnetandplejen, redegjorde jeg for, hvilke gode resultater man hidtil havde opnået med den kommunale børnetandpleje.

Kommunale børnetandklinikker findes i dag i lige ved 180 kommuner, og i disse bor 85 pct. af befolkningen. Et karakteristisk træk i udviklingen er, at der i alle kommuner med kommunale klinikker hurtigt bliver en tilslutning til børnetandplejen på lige ved 100 pct. Denne tilslutning er foregået problemløst, og den har medvirket til, at sundhedsstyrelsen kan konstatere, at der allerede 4 år efter lovens ikrafttræden er sket en bemærkelsesværdig forbedring af børnenes tandsundhed.

Den store tilslutningsprocent er resultatet af børnetandplejernes systematiske arbejde og samarbejde med læger, skolelæger, sundhedsplejersker, familievejledere m. v., og jeg mener, at den også kan tages som udtryk for en almindelig accept i befolkningen af den nuværende form for børnetandpleje. Det vil derfor efter min opfattelse være komplet urimeligt, om man, således som det er foreslået, ændrer ved den nuværende form for børnetandpleje.

Det fremsatte forslag tager i punkt 1 sigte på, at børnetandplejeloven skal ændres, således at familierne får valgfrihed med hensyn til, om den vederlagsfri forebyggende og behandlende børnetandpleje skal foregå hos privatpraktiserende tandlæge eller på offentlige børnetandplejeklinikker, hvor sådanne findes.

En kommunes planlægning af antallet af klinikker i kommunen, de enkelte klinikkers størrelse, antallet af behandlingsenheder pr. klinik, indkøb af kostbart udstyr, f. eks. til røntgenundersøgelser, vurdering af klinikkerne og udstyrets placering i forhold til skolerne, samt normering af fornødent personale, må foregå ud fra en nogenlunde sikker viden om, hvor mange børn de egentlige klinikker skal omfatte, og ikke bare ud fra et almindeligt fornemmet skøn. Kun derved kan kommunen sikre sig, at den enkelte klinik får den til formålet egnede størrelse, indretning og bemanding, således at investeringen på børnetandplejeområdet udnyttes mest effektivt.

Det frie tandplejevalg vil således skabe et væsentligt dimensioneringsproblem, idet de kommunale tandklinikker til enhver tid skal kunne modtage alle børn i kommunen til forebyggelse og til behandling, hvis dette ønskes,